

**ZBORNICA ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE –
ZVEZA STROKOVNIH DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH
TEHNIKOV SLOVENIJE**

Ob železnici 30 A, 1000 Ljubljana

Tel: 01 544 54 80, e-pošta: tajnstvo@zbornica-zveza.si

Št.: 740-8/19-1

Datum: 18. 6. 2019

ZADEVA: Mnenje Zbornice – Zveze o cepljenju

Spoštovani,

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zbornica – Zveza) je prejela vašo prošnjo za pojasnilo o poklicni aktivnosti cepljenja. Navajate, da je v dokumentu Poklicne aktivnosti in kompetence izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege, izdanem na podlagi 38. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 64/17), pri številki 3.4.1 Aktivnosti preprečevanja in obvladovanja okužb, povezanih z zdravstvom, pri tehniki zdravstvene nege navedeno, da sodeluje pri organiziranju in izvedbi cepljenj v skladu s predpisi. Prosite za pojasnilo, kdo lahko izvaja cepljenje (sc., id., im.).

Glede navedenega vprašanja vam posredujemo naslednje pojasnilo.

Na podlagi določil 64. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17 in 1/19 – odl. US, v nadaljnjem besedilu: ZZDej) je **nosilka zdravstvene nege** v R Sloveniji diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik (v nadaljnjem besedilu: diplomirana medicinska sestra), ki ima zaključen ustrezni študijski program prve stopnje, ki traja najmanj tri leta, in je lahko dodatno izražen z enakovrednimi kreditnimi točkami ECTS ter obsega vsaj 4.600 ur teoretičnega in kliničnega izobraževanja oziroma usposabljanja, pri čemer trajanje teoretičnega izobraževanja predstavlja vsaj tretjino, trajanje kliničnega usposabljanja pa vsaj polovico minimalnega trajanja usposabljanja.

ZZDej z navedenim členom v slovenski pravni red implementira materialni del evropske direktive 2013/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o priznavanju poklicnih kvalifikacij, ki se nanaša na zdravstvene poklice, za katere velja avtomatično priznavanje poklicnih kvalifikacij (diplomirana medicinska sestra, diplomirana babica, magister farmacije, zdravnik in doktor dentalne medicine).

Cepljenje je varna in zelo učinkovita zaščita posameznika in javnega zdravja. Vloga diplomirane medicinske sestre v procesu cepljenja je kompleksna, **obsega varno in učinkovito skrb za cepiva in cepljenje**. Cepljenje je **visoko tvegan poseg**, pri katerem je ključnega pomena znanje s področja cepljenja, ki ga je treba nenehno obnavljati in nadgrajevati.

Pomemben del vloge diplomirane medicinske sestre je tudi **zdravstvenovzgojno delo** s poudarkom na ozaveščenosti ljudi o pomembnosti cepljenja.

Kraigher s sodelavci (2015) meni, da je namen cepljenja **vzpostavitev kolektivne odpornosti proti boleznim** v vsej populaciji. Tako preprečimo širjenje povzročiteljev med prebivalstvom ali bolezen celo izkoreninimo. S tem varujemo pred okužbo tudi tiste, ki se zaradi kontraindikacij ali drugih razlogov niso cepili, kar bi jim omogočalo pridobitev odpornosti. Zato je najpomembnejše doseči, da se na vsaki geografski enoti cepi vsaj 95 odstotkov.

Diplomirana medicinska sestra je v stalnem stiku s cepivi vse od naročanja, transporta, prevzema in hranjenja cepiv. Pod zdravnikovim nadzorom **aplicira cepivo** in **spremlja izide cepljenja**. Pri cepljenju je zelo pomembno poznavanje neželenih dogodkov, njihovo preprečevanje, spremljanje in pravilno ukrepanje ob pojavu neželenih dogodkov.

Kompetentno izvajanje cepljenja zajema vse postopke cepljenja, pri tem pa je treba upoštevati, da cepljenje otrok zahteva še dodatne kompetence. Pomembni dejavniki za kompetentno izvajanje cepljenja so **strokovna izobrazba, delovno mesto diplomirane medicinske sestre**, pogostost **izvajanja cepljenja** ter **stalno izpopolnjevanje na področju cepljenja**.

Dolžnost diplomiranih medicinskih sester, ki izvajajo cepljenje, je skrb za varno in učinkovito hranjenje, svetovanje, rokovanje in dokumentiranje cepiv ter cepljenja.

Tudi avtorji Alenka Kraigher, Alojz Ihan in Tadej Avčin (2011) so v publikaciji Cepljenje in cepiva – dobre prakse varnega cepljenja zapisali, da cepljenje izvaja diplomirana medicinska sestra. Mednarodni svet medicinskih sester (International Council of Nurses, ICN) v publikaciji The Role of Nurses in Immunisation (2018), prav tako opredeljuje diplomirano medicinsko sestro kot kompetentno osebo za izvajanje cepljenja.

V skladu z navedenimi pravnimi in strokovnimi podlagami **poklicno aktivnost cepljenje** (subkutano, intrakutano in intra muskularno) **izvaja diplomirana medicinska sestra**. Tehnik zdravstvene nege/tehnica zdravstvene nege pri tem asistira, če je to potrebno glede na pacientovo stanje.

S pozdravi.

Monika Ažman,
predsednica Zbornice – Zveze

Literatura:

- Bajnok, et al., 2018; International Council of Nurses. The Role of Nurses in Immunisation, A snapshot from OECD countries.
- Kraigher, A., Ihan, A. & Avčin, T., 2011. Cepljenje in cepiva-dobre prakse varnega cepljenja. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja.